

КАФЕДРА ІСТОРІЇ СВІТОВОЇ МУЗИКИ

ОРГАНІЗАЦІЯ МУЗИЧНОГО ЖИТТЯ В КРАЇНАХ СУЧАСНОЇ ЄВРОПИ

Освітній ступінь

«Магістр»

Курс	1
Семестр	2

Спеціальність

025 «Музичне мистецтво»
026 «Сценічне мистецтво»
034 «Культурологія»

Освітньо-наукова програма

«Музичне мистецтво»
«Музична режисура»
«Музична культурологія»

Статус

Вибіркова

ECTS	4
Годин	120
Лекційні	20
Семінарські	20
Самостійна робота	80

Форма контролю

Залік

Інформація про викладача

ПІБ	Пономаренко Олена Юріївна доцентка, кандидатка мистецтвознавства, доцентка кафедри історії світової музики і кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=xOMdvvgAAAAJ
e-mail	ponomarenkoolena1970@gmail.com

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Організація музичного життя в країнах сучасної Європи» входить до дисциплін загально-професійної підготовки навчального плану циклу нормативної підготовки магістрів напряму «Музичне мистецтво», «Музична режисура», «Музична культурологія».

Предмет «Організація музичного життя в країнах сучасної Європи» є важливою складовою професійної підготовки магістрів музичного мистецтва. Професійна діяльність музиканта будь-якого фаху є неможливою поза чіткими уявленнями щодо функціонування музичного мистецтва в загальному соціокультурному полі сьогодення. Вже протягом багатьох років специфіка організації музичних подій в Європі працює за певною моделлю, основна мета якої, по-перше, – високий рівень художньої складової

проектів; по-друге, – становить складну, багатопланову управлінську діяльність, яка вимагає нових підходів економічних, підприємницьких, управлінських і маркетингових. Вивчення особливостей співпраці всіх, хто бере участь в організаційному процесі, співпраця державних, фінансових інститутів, приватного бізнес-сектору, асоціацій і фондів; специфіки функціонування закладів, установ та організацій музичного мистецтва, як соціокультурних інститутів, а також культурно-мистецьких проєктів як вагомих подій сьогодення в музичному житті європейських країн, що кожного року підтверджують статус національного культурного бренду – відповідають сучасним вимогам щодо курсу «Організація музичного життя в країнах сучасної Європи».

Мета курсу – ознайомити студентів-магістрів зі специфікою функціонування музичного мистецтва в загальному соціокультурному полі, зокрема щодо організації, характеру, умов і особливостей музичного життя в сучасному соціокультурному просторі Європи

Завдання курсу:

- систематизувати відомості про особливості музичного життя сьогодення, що розпорошені в наукових працях і періодичних публікаціях, в яких музичне життя розглядають як процесуально-динамічне явище – в соціології і менеджменті, що відіграють визначальну роль в організації цього процесу;
- розглянути діяльність оперних театрів в системі соціальної комунікації європейських міст як фактор розвитку оперної культури в музичному житті сучасної Європи;
- ознайомити студентів з організацією музичного фестивалю як органічної мистецької й економічної складової національної культури;
- проаналізувати діяльність європейських консерваторій як соціокультурних інститутів;
- визначити вагому роль державних структур і приватного сектору в контексті сучасних процесів організації музичного життя сучасної Європи;
- розглянути сучасну діяльність європейських музичних критиків.
- підготувати студентів-магістрів до продуктивної самостійної роботи у сфері музичного життя (творчі колективи, організації, інститути, заклади освіти).

Основні завдання курсу визначені необхідністю сформувати у студентів **наступні компетентності**.

Загальні:

- Здатність до абстрактного та історичного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність вчитися і бути сучасно навченим.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальні:

- Розуміння закономірностей процесу організації музичного життя в країнах сучасної Європи.
- Розуміння взаємозв'язку між функціонуванням художньої складової сучасної культури та економічної складової.
- Знання особливостей різних структурних утворень, що забезпечують організацію і функціонування музичного життя сучасної Європи (оперний театр, музичний фестиваль, культурно-мистецькі проєкти тощо).
- Вміння самостійно працювати з джерелами (дослідницькою літературою та первинними джерелами), з метою з'ясування характерних особливостей конкретного структурного об'єкта.

Програмні результати. На основі засвоєння теоретичних положень курсу «Організація музичного життя в країнах сучасної Європи» студенти мають **уміти**:

- орієнтуватися в структурі сучасного музичного життя;
- виявляти характерні особливості об'єктів музичної структури;
- аналізувати особливості функціонування об'єктів структури музичного життя сучасної Європи;
- застосовувати набуті знання та вміння у власній професійній діяльності.

У результаті вивчення курсу «Організація музичного життя в країнах сучасної Європи» студенти мають **знати**:

- структуру сучасного музичного життя Європи;
- особливості організації музичного життя в умовах ринкової конкуренції, що загострилась протягом останніх років, особливо після пандемії Covid-19, що становить складну,

багатопланову управлінську діяльність, яка вимагає нових підходів економічних, підприємницьких, управлінських і маркетингових;

- характеристики основних структурних утворень європейської музичного життя (оперний театр, музичні фестивалі, консерваторії як соціокультурні інститути тощо);
- особливості комунікативних каналів, їх ефективність завдяки креативному рекламуванню культурно-мистецьких подій в музичному житті сучасної Європи. Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційного заліку.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

Модуль 1. Музичне життя сучасної Європи: загальна характеристика.

Змістовий модуль 1. Структурні елементи музичної системи сучасної Європи.

Тема 1. Вступна лекція.

Тема 2. Музичне життя та його складові.

Змістовий модуль 2. Оперний театр в музичному житті сьогодення.

Тема 1. Оперний театр як феномен європейської культури.

Тема 2. Лірико-симфонічні фонди провідних оперних театрів.

Модуль 2. Фестивальний рух як складова музичного життя.

Змістовий модуль 1. Функції музичних фестивалів.

Тема 1. Специфіка організації та управління музичними фестивалями.

Тема 2. Креативні прийоми реклами музичних подій.

Змістовий модуль 2. Роль публіки в організації європейських музичних проєктів.

Тема 1. Публіка та її роль в організації музичного життя Європи.

Семінари:

1. Структура музичного життя та її основні характеристики.
2. Оперний театр як соціокультурний інститут: історія і сучасність.
3. Креативні сцени та їх роль в модернізації музичних проєктів.
4. Консерваторія як соціокультурний феномен.
5. Музичні фестивалі як інструмент територіального маркетингу в сучасній Європі.
6. Музичні фестивалі Італії.
7. Європейські музичні фестивалі: форми та види.
8. Нові форми роботи європейських музичних проєктів під час Пандемії Covid-2019.
9. Лірико-симфонічні фонди в структурі музичного життя.
10. Музичний менеджмент в Європі: сучасний вектор.

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Лекційні та семінарські заняття.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Лекційні та семінарські заняття проводяться у змішаній формі (аудиторні та на платформі Zoom). Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються персонально електронною поштою, Viber, Messenger.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Проведення тематичних та модульних форм контролю.

Підсумковий контроль — диференційований залік (2 сем.).

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у семінарських заняттях (вивчення теоретичного матеріалу теми; підготовка презентацій, добір дидактичного матеріалу, обговорення проблемних питань, тощо	20
2.	Самостійна робота студента (відпрацювання певних практичних завдань вивчення окремих тем або питань, що винесені на самостійне опрацювання, тощо	10
3.	Відвідування лекційних та семінарських занять	10
4.	Написання модульної роботи	30
5.	Підсумковий контроль (залік, іспит)	30
	Всього	100

КРИТЕРІЇ ТА НОРМИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінка 90–100 А («Відмінно») – Студент досконало опанував навчальний матеріал даного курсу; повно і глибоко розкриває зміст теоретичного матеріалу відповідно до поставленого завдання; усвідомлює зміст понять і вільно володіє спеціальною термінологією; грамотно ілюструє твердження відповідними прикладами, власними спостереженнями; уміє обґрунтовано, комплексно вирішувати поставлені завдання, аналізувати науковий апарат книги; демонструє високий рівень знань; послідовно, повно і логічно викладає теоретичний матеріал; для виконання практичного завдання правильно застосовує теоретичні знання.

Оцінка 82–89 В («Добре») – Студент вільно орієнтується в матеріалі. Але, не виходить за рамки конспекту; досить повно розкриває зміст теоретичного матеріалу відповідно до поставленого завдання; розуміє зміст курсу, володіє спеціальною термінологією, проте не завжди точно її використовує; ілюструє твердження відповідними прикладами, власними спостереженнями; загалом правильно виконує поставлені завдання, але допускає дві-три неточності; демонструє добрий рівень знань теоретичного матеріалу; не припускається грубих помилок у викладенні теоретичних положень; допускає дві-три неточності у визначенні бібліографічних понять, обґрунтуванні висновків, узагальнень.

Оцінка 74–81 С («Добре») – Студент оперує поняттєвим апаратом, але припускаються окремі не принципові помилки у визначенні понять та характеристики деяких історичних фактів.

Оцінка 64–73 D («Задовільно») – Студент опанував навчальний матеріал частково; не завжди точно розкриває зміст теоретичного матеріалу; розуміє значення спеціальних термінів, але допускає помилки у їх вживанні; не завжди повно і правильно відповідає на поставлені питання; не завжди теоретичні положення ілюструє прикладами, а у процесі вирішення практичних завдань не повною мірою використовує теоретичні знання; вирішує поставлені завдання фрагментарно; демонструє задовільний рівень знань; допускає суттєві помилки у вирішенні поставлених завдань; виклад матеріалу не відповідає вимогам повноти, системності, логічності; письмова робота виконана не у повному обсязі.

Оцінка 60–63 Е («Задовільно») – Студент відповідає дуже невпевнено, плутається у поняттях, припускаючи значні помилки. не завжди теоретичні положення ілюструє прикладами, а у процесі вирішення практичних завдань не повною мірою використовує теоретичні знання; вирішує поставлені завдання фрагментарно; демонструє задовільний рівень знань; допускає суттєві помилки у вирішенні поставлених завдань; виклад матеріалу не відповідає вимогам повноти, системності, логічності.

Оцінка 35–59 FX («Незадовільно») – студент не засвоїв навчальний матеріал і не орієнтується не розкриває зміст теоретичного матеріалу, допускає грубі помилки у його тлумаченні; не володіє спеціальною термінологією; не може впоратися з поставленим практичним завданням; не використовує теоретичні знання для вирішення практичних проблем; неспроможний пояснити, обґрунтувати власну думку, допускає грубі помилки у викладенні матеріалу; демонструє незадовільний рівень знань;

Оцінка 1–34 F («Незадовільно») – студент(ка) володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання та відтворення окремих фактів; повністю не знає матеріал.

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ (ЗА ПОТРЕБИ)

За потреби навчальна дисципліна може викладатися англійською або італійською мовами. За бажанням студентів допускається вивчення матеріалу за допомогою англійськомовних онлайн-курсів за тематикою, яка відповідає тематиці конкретних занять.

ПОЗААУДИТОРНІ ЗАНЯТТЯ

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

- Гагоорт Г. Менеджмент мистецтва. Підприємницький стиль. Переклад з англійської Б. Шумиловича. Львів: Літопис, 2008. 360 с.
- Єфіменко А. Музейна та режисерська опера: два погляди на Россіні (Севільський цирюльник і Гільом Тель у Мюнхені). Українська музика. Львів, 2015. Вип. 1–2. С. 228–237.
- Єфіменко А. Романізація опери у сучасній режисурі (інтерпретації Манон Леско Джакомо Пуччіні та Симон Бокканегра Джузеппе Верді). Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2015. Вип. 3. С. 9–21.
- Іванніков Т. П. Гітарне мистецтво ХХ століття як феномен творчості : монографія. Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г. [вид.], 2018. 391 с.
- Кияновська Л. Опера як ринок: вистава як маркетинговий хід // Сучасний оперний театр і проблеми оперознавства. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2010. Вип. 89. С.47–57.
- Кияновська Л., Ластовецька З., Пилатюк О., Скорик А. Нариси з музичної соціології. Львів, 2008. 206 с.
- Кольбер Ф., Нантель Ж., Білодо С., Річ Дж. Д. Маркетинг у сфері культури і мистецтв. / Пер. з англ. Львів : Кальварія, 2004. 240 с.
- Качмарчик В. П. Немецкое флейтовое искусство XVIII–XIX вв. Донецк: Юго-Восток, 2008. 310 с.
- Москаленко В. Г. Теоретический и методический аспекты музыкальной интерпретации. Дис. ... доктора мистецтвознавства: 17.00.02 Музичне мистецтво. Київ, 1994. 212 с.
- Пономаренко О. Ю. «Вагнер Фестиваль Равелло» як соціокультурний феномен фестивального процесу Італії (до 140-річчя прибуття Вагнера в Равелло) // Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2021. Вип. 130. С. 183–196.
- Пономаренко О. Ю. Вісімдесятий ювілейний сезон «Maggio Musicale Fiorentino» (роль музичних фестивалів у культурному житті сучасної Італії) // Часопис. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2018. № 2/39. С. 56–66.
- Пономаренко О. Ю. Лірико-симфонічні фонди та їх роль при організації мистецьких проєктів в сучасній Італії // Scientific achievements of modern society. Liverpool, United Kingdom, 2019. P. 724–734.
- Пономаренко О. Ю. Музичний менеджмент в Італії: сучасний вектор // Часопис Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2020. № 2–3 (47– 48). С. 109 – 123.
- Пономаренко О. Ю. Оперний театр в системі соціальної комунікації сучасної Італії // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2023. № 136. С. 121–129.
- Пономаренко О. Ю. Організація музичного життя в сучасній Італії // Часопис Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2023. № 3 (60). С. 57–69.

- Пономаренко О. Ю. Професійні та аматорські музичні фестивалі в системі культурного життя сучасної Італії // *East European Science Journal*. Warsaw, 2017. P. 14–20.
- Пономаренко О. Ю. Функції музичних фестивалів у сучасній Італії: «Rossini Opera Festival» // *Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського*. Київ, 2022. № 135. С. 137–150. DOI: <https://doi.org/10.31318/2522-4190.2022.135.271014>
- Пономаренко О. Ю. «Ravello Festival»: динаміка розвитку музичних фестивалів в сучасній Італії // *АРТ-платФОРМА*. Київ, 2020. Вип. I (1). С. 293–316.
- Чекан Ю. Інтонанційні практики та комунікативні технології в українській музиці останнього десятиріччя // *Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського*. Вип. 68. Музика у просторі сучасності: друга половина XX – початок XXI ст. Київ, 2007. С. 70–76.
- Чекан Ю. І. Світ, котрий насправді є... Оперний театр в інфраструктурі музичного життя. Львів: Видавництво УКУ. Львів, 2024. 236 с.
- Чекан Ю. І. Сучасна соціокультурна ситуація і проблеми музичної освіти // *Українська музика : науковий часопис*. Львів, 2013, №3 (9). С. 41–53.
- Чекан Ю. І. Філармонічний (концертний) зал як компонент інфраструктури музичного життя // *Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського*. Київ, 2023. Вип. 138. С. 8–18.
- Черкашина-Губаренко М. Р. Оперний театр у мінливому часопросторі Харків : Акта, 2015. 380 с.
- Швед М. Тенденції розвитку міжнародних фестивалів сучасної музики. Львів : Сполом, 2010. 440 с.

Додаткова література:

- Городецький Ю. І. Основи маркетингу та менеджменту (План-проспект спецкурсу). У кн.: М. Д. Копиця та І. А. Котляревський, ред. Питання музичного менеджменту. Київ: Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського, 1996. С. 4–7.
- Accademia Rossiniana “Alberto Zedda” 30 anni. Rossini Opera Festival : Pazzini Stapatore Editore, Villa Verucchio (RN), 2018. 59 с. URL: <https://www.rossinioperafestival.it/contrib/uploads/libro-accademia-30-anni-rid.pdf>
- Balestra C., Malaguti A. Organizzare musica: legislazione, produzione, distribuzione, gestione nel sistema italiano. Milano : Edizione Franco Angeli, 2006. 373 p.
- Bartoletti, R., Gemini, L., Brilli, S. Il Rossini Opera Festival nell’esperienza degli spettatori: indagine su identità, gradimento e comunità del festival. Analisi delle interviste al pubblico dell’edizione. Urbino: Dipartimento di Scienze della Comunicazione, Studi Umanistici e Internazionali: Storia, Culture, Lingue, Letterature, Arti, Media (DISCUI) Università degli Studi di Urbino “Carlo Bo”, 2018. 38 p.
- Bukofzer M. Music in the Baroque Era, from Monteverdi to Bach. – New York : Norton and Company Inc., 1947.
- Conservatorio Rossini. Storia. URL: <https://www.conservatoriorossini.it/storia/>
- Croce B. I teatri di Napoli, a cura di G. Galasso. Milano : Adelphi Edizioni, 1992. 404 p.
- Dragonetti R., Ianniello C., Romano R. A. Il teatro di San Carlo di Napoli: storia, architettura ed acustica. Napoli : DETEC — Università degli Studi di Napoli Federico II, 2011. 13 p.
- Ponomarenko O. Music Festivals in Modern Italy During The Covid-19 Pandemic // *STUDIA UNIVERSITATIS BABEȘ-BOLYAI MUSICA*. Cluj-Napoca, 2022. Issue LXVII, 2. P. 87 – 109. DOI: 10.24193/subbmusica.2022.2.05.
- Ponomarenko O. Pompei Music Fest, dal 17 al 22 ottobre la terza edizione // *Made in Pompei Pompei*, 2019. № 9. P. 19.
- Ponomarenko O. Temporary space of musical Venice (on the example of functioning of The International Festival of Contemporary Music Venice Biennial) // *European Journal of Arts*. Vienna, 2021. № 2. P. 123–134.
- Greco F. C. Teatro napoletano del ’700. Intellettuali e città fra scrittura e pratica della scena. Studio e testi. Napoli : Pironti, 1981. 658 p.
- Ravenna M. Il sistema delle fondazioni lirico-sinfoniche in Italia. *Tafler Journal*, 2010 [online]. Available at: <<https://www.tafterjournal.it/2010/04/01/il-sistema-delle-fondazioni-lirico-sinfoniche-in-italia>>.